SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum
2024-02-15

Beslutsinstans	Folkhälsorådet, Lidköpings kommun
Datum och tid	torsdagen den 15 februari 2024, klockan 14:45 till 16:45.
Plats	Nicolairummet
Beslutande	
Ledamöter	Bertil Jonsson (M), kommunstyrelsen, ordförande Pär Johnson (L), bildningsnämnden, p 1-5 Andreas Bill (C), bildningsnämnden Lena Olofsdotter Jenemark (S), välfärdsnämnden Lars Holmberg (L), delregional nämnd östra
Övriga närvarande	
Sekreterare	Siri Karlsson
Övriga	Sektorchef Lotta Hjoberg Folkhälsostrateg Anna Stadig Pilhagen Aktivitetssamordnare Cecilia Larsson, p 4 Kultursamordnare Jennifer Lerman, p 4 Idrottskonsulent RF-SISU Hannah Pettersson, p 4 Enhetschef modersmålsenheten Sara Engman, p 5 Områdeschef myndighetsutövning, stöd och behandling Camilla Johansson, p 6 Områdeschef barn och unga Anne Jansson, p 6 Enhetschef familjehem, -rätt och -rådgivning Sara Friberg, p 7
Justering	Protokollet signeras digitalt. Elektroniska underskrifter redovisas på sista sidan av protokollet samt noteras på respektive sida.
Justerade paragrafer	§§ 1-10
Ordförande	Bertil Jonsson (M)
Justerare	Lena Olofsdotter Jenemark (S)

Ärendelista

Paragraf	Ärende	Diarienummer	Sida
	Upprop		
	Val av justerare		
§ 1	Godkännande av dagordning		3
§ 2	Information om senior sport school och aktiv prova-på-kulturskola		4
§ 3	Information om flerspråkig läxhjälp		5 - 6
§ 4	Information om TSI-arbetet (tidiga samordnade insatser) för unga och vuxna	KS 2024/123	7 - 8
§ 5	Information om SES, samarbete efter skilsmässa	KS 2022/374	9
§ 6	Information från delregionala nämnden östra		10
§ 7	Information om arbetet med social hållbarhet i Lidköpings kommun		11 - 12
§ 8	Information om kraftsamlingsområden inom folkhälsoarbetet		13 - 14
§ 9	Information om seniormässa 27 mars		15
§ 10	Folkhälsoarbetet i Lidköpings kommun, årsberättelse 2023	KS 2024/107	16 - 17

§ 1

Diarienummer

Godkännande av dagordning

Folkhälsorådets beslut

Folkhälsorådet godkänner dagordningen med ändring av rubrik i ärende 5.

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsorådet har att godkänna dagordningen för dagens sammanträde. Rubriksättningen i punkt 5 Information om läxhjälp på Östbyskolan stämmer inte med den information som ska ges och rubriken ändras därför till Information om flerspråkig läxhjälp.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 2

Information om Senior sport school och aktiv Prova-på-kulturskola

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Aktivitetssamordnare Cecilia Larsson informerar, tillsammans med kultursamordnare Jennifer Lerman, och idrottskonsulent på RF-SISU Hannah Pettersson, om senior sport school, en samverkan mellan Lidköpings kommun, RF-SISU Västra Götaland, lokala idrottsföreningar och Västra Götalandsregionen.

Senior sport school är en verksamhet med två dagars aktivitet i veckan under en tolvveckorsperiod. Grupperna har bestått av 20-25 personer över 60 år och aktiviteterna har varit både teori med föreläsningar, hjärt-lung-räddning och tematräffar samt även prova-på-idrott hos olika föreningar. Att delta i senior sport school kostar 500 kr per termin. Kostnaden går till att betala hyra av lokaler och liknande.

Utvärderingen visar att deltagarna upplevde aktiviteterna som mycket bra och mer än hälften av deltagarna har uppgett att de fått ett större socialt nätverk. En majoritet av de som deltog 2023 var kvinnor. Deltagarnas ålder varierade mellan 63 och 88 år.

Aktivitetssamordnare Cecilia Larsson informerar också om Prova-på-kulturskola som är en samverkan mellan Sektor bildning, Sektor social välfärd, folkhälsorådet och NBV (Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet). Syftet är att anordna kulturaktiviteter som bidrar till ökad gemenskap och stimulans, minskar ofrivillig ensamhet, skapar nya sociala kontakter och meningsfullhet i vardagen

Prova-på-kulturskola är en verksamhet med två dagars aktivitet i veckan. Grupperna har bestått av ca 20 personer över 65 år som fått pröva och uppleva olika kulturaktiviteter och -evenemang. I verksamheten ingår också att IT-pedagogerna på Seniorcenter visar och lär ut hur man kan boka biljetter på internet.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 3

Information om flerspråkig läxhjälp

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Enhetschef modermålsenheten Sara Engman informerar om flerspråkig läxhjälp i olika skolor på svenska och andra språk.

Bakgrund till den flerspråkiga läxhjälpen är man såg att nyanlända och flerspråkiga elever inte blev hjälpta av att gå i vanlig läxhjälp eftersom den endast bedrevs på svenska. För att kunna hjälpa dessa elever och få likvärdighet startade man upp flerspråkig läxhjälp. Syftet med detta är att alla elever i Lidköping får möjlighet att gå i en läxhjälp som verkligen hjälper dem att nå en högre måluppfyllelse.

Målen med flerspråkig läxhjälp:

- Att nyanlända och flerspråkiga elever får stöttning av flerspråkig personal.
- Att eleverna känner sig tryggare och får bättre självförtroende när det gäller deras studier.
- Att eleverna får hjälp i att lära sig den studieteknik som svensk skola kräver och på så sätt får möjlighet att nå en högre måluppfyllelse.

Effekter som man sett:

- Eleverna når en högre måluppfyllese och kommer in på ett gymnasieprogram.
- Eleverna vänder sig till sin studiehandledare i läxhjälpen med frågor angående skolgången och skolsystemet i Sverige och hur det fungerar.
- Eleverna har en större framtidstro och det gör att deras integrationsprocess går snabbare och de blir mer motiverade i skolarbetet.
- De elever som mår dåligt vänder sig till sin studiehandledare som lotsar vidare till skolans kurator, vårdcentralen, osv.

Vårterminen 2024 erbjuder Lidköping flerspråkig läxhjälp på svenska. tigrinja, somaliska och arabiska. Den flerspråkiga läxhjälpen finns i dagsläget på Dalängskolan, Fredriksdalskolan och Wennerbergskolan men kan utökas till fler skolor om det finns elever som har behov av flerspråkig läxhjälp.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 4

Diarienummer KS 2024/123

Information om TSI-arbetet (tidiga samordnade insatser) för barn och unga samt vuxna

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Områdeschef myndighetsutövning, stöd och service Camilla Johansson samt områdeschef barn och unga Anne Jansson informerar om TSI-arbetet för barn och unga samt vuxna.

Tidiga samordnade insatser handlar om att identifiera tidiga tecken på svårigheter och problem för att kunna förhindra att dessa växer sig större.

Sektorchef för Sektor social välfärd bär det övergripande ansvaret att arbeta med social hållbarhet i nära dialog med övriga sektorchefer i Lidköpings kommun.

Det finns två olika styrgrupper, en för barn och unga samt en för vuxna, som ska arbeta målinriktat, sektorsövergripande och förebyggande.

Handlingsplanen för psykisk hälsa 2018-2020 beslutades i kommunfullmäktige 2018 och har därefter förlängts till 2024 genom beslut i kommunstyrelsen. För att införliva målen på lokal nivå bildades en styrgrupp. Fokus blev tidigt samordnade insatser (TSI) inom målgruppen barn och unga. För att möta upp fokusområdet vuxna med tillhörande mål i handlingsplan psykisk hälsa bildades 2021 även styrgruppen TSI vuxna. Arbetet i styrgrupperna utgår ifrån de kommunala verksamheterna och dess gemensamma frågor. Samverkansfrågor som berör regionala aktörer lyfts i strukturen för vårdsamverkan.

TSI barn o unga samt TSI vuxna ansvarar för:

- Det tvärsektoriella utvecklingsarbetet kring social hållbarhet med fokus på tidigt samordnade insatser och psykisk hälsa
- Planering av tvärsektoriella främjande och förebyggande insatser
- Framtagande och uppföljning av lokal genomförandeplan
- Årlig uppföljning av:
    - Genomförandeplan för våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor samt hedersrelaterat våld och förtryck (2022-2025)
    - Lokal genomförandeplan för suicidprevention (2022-2025)
    - Handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta familjer

TSI-arbetet ska bygga på lokala behov och evidens.

Prioriterade utmaningar är att:

- Utjämna socioekonomiska skillnader genom att utforma strategier, riktade och prioriterade insatser (gäller för båda TSI-styrgrupperna).
- Utöka anställningsmöjligheterna genom nya kombinationer av studier och praktik (TSI Vuxna)
- Stärka arbetet med att ge barn och unga förutsättningar till fullföljda studier och fortsatta studier på eftergymnasial nivå (TSI barn och unga)
- Ta bättre vara på de mänskliga resurserna både genom satsningar på den unga och på den seniora kompetensen (gäller båda TSI-styrgrupperna)

Exempel på arbete inom TSI barn och unga:

- SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid)
- Elof (elever med lång ofrivillig frånvaro)
- Utökad samverkan förskola och socialtjänst
- Utveckling universellt föräldrastöd åk 4-9
- Fokus på skolfrånvaro och fullföljda studier 2024

Exempel på arbete inom TSI vuxna:

- Orienteringskurs och praktik riktat till Sektor social välfärd genom AME (arbetsmarknadsenheten)
- Funkisfestival 2025 och uppdragsplan
- Samordnade insatser mellan introduktionsprogrammen, pedagogiskt center och kommunala aktivitetsansvaret – ELOF (elever med lång ofrivillig frånvaro)
- Framöver: mer fokus på det psykiska måendet hos olika målgrupper

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 5

Diarienummer KS 2022/374

Information om SES, samarbete efter skilsmässa

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Enhetschef familjehem, familjerätt och familjerådgivning Sara Friberg informerar om SES, samarbete efter skilsmässa.

SES är ett koncept som vänder sig direkt till föräldrar som har en pågående separation/skilsmässa, eller som har separerat/skilt sig för ett tag sedan. Det webbaserade självhjälpsverktyget, som utvecklats vid Köpenhamns universitet, har visat på positiva effekter för både familjer med hög och låg grad av konflikt under och efter en separation.

Syftet med SES är att förebygga och reducera konflikter och på så sätt vara gynnsamt för barn och ungas uppväxtvillkor. Verktyget garanterar anonymitet hos användaren och är gratis för alla invånare i Lidköpings kommun. Förstudien i Lidköpings kommun visade att en implementering är motiverad både utifrån att det bidrar till att uppfylla flera av kommunens strategiska mål, verktyget är kunskapsbaserat och har visat på samhällsekonomiska vinster.

Införandeprojektet har pågått under 2022–2023 och under projekttiden har 146 föräldrar, 30 professionella och sex anhöriga använde tjänsten.

Sedan införandet av SES har Lidköpings kommun börjat använda verktyget med en särskild inriktning till barn och unga som har separerade föräldrar. Denna variant av SES bedöms kunna bidra till arbetet och stärka kommunens tidiga och samordnade insatser och även kunna bidra till Sektor Bildnings och Sektor Social Välfärds gemensamma arbete kring att öka barns närvaro i skolan.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 6

Information från delregionala nämnden östra

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Delregional nämnd östras representant Lars Holmberg (L) presenterar sig och informerar folkhälsorådet om en pågående process i regionen, en omorganisation kring folkhälsostrategerna. Arbetsgivaransvaret för folkhälsostrategerna i Skaraborg ska flyttas från Västra Götalandsregionen till kommunerna. Detta kommer innebära en ökad kostnad för kommunerna. Regionen kommer därför att stötta kommunerna ekonomiskt med 50 % av en schablonlönekostnad.

Lars Holmberg (L) berättar även om samverkan och gemensamma mål mellan Västra Götalandsregionen, kommunerna i Skaraborg och Skaraborgs kommunalförbund. Regionen, genom delregional nämnd östra, ska stödja det lokala och delregionala folkhälsoarbetet genom att leverera hälsodata till kommunerna och till Skaraborgs kommunalförbund. Skaraborgs kommunalförbund ska göra en delregional behovsanalys och kommunerna ska göra lokala behovsanalyser utifrån (bland annat) den datan.

Västra Götalandsregionen, Skaraborgs kommunalförbund och kommunerna i Skaraborg har baserat på de gemensamma styrdokumenten och för att kraftsamla folkhälsoarbetet lyft fram tre prioriterade områden:

- En jämlik och jämställd hälsa
- God psykisk hälsa
- Hälsosamma levnadsvanor

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 7

Information om arbetet med social hållbarhet i Lidköpings kommun

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Sektorchef Lotta Hjoberg informerar om hur det sociala hållbarhetsarbetet i Lidköpings kommun är organiserat och uppbyggt.

Social hållbarhets arbetsgrupp består idag av tre funktioner, en folkhälsostrateg och två utvecklingsledare med riktade uppdrag mot trygghet samt mor ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar). I början på 2023 jobbade arbetsgruppen med att ta fram vad social hållbarhets grund- och basuppdrag är. Enligt uppdrags- och uppföljningsmodellen är grund- och basuppdrag något man har löpande huvudansvar för men kan komma att förändras vid eventuella förändringar utifrån styrning/lagstiftning mm.

Grunduppdrag för område social hållbarhet:

> Social hållbarhet syftar till ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa och utan orättfärdiga skillnader. Det innebär också att tillgodose alla människors grundläggande behov och att säkra de mänskliga rättigheterna. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit till och förtroende för varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Basuppdrag:

Ansvarsområdet social hållbarhets huvudsakliga uppdrag omfattar:

- Att utgöra en sammanhållande funktion för det kommunövergripande utvecklings- och kvalitetsarbetet avseende social hållbarhet.
- Sektor social välfärd har som uppdrag att samordna, leda, initiera, bedriva och stärka processer med social hållbarhet tillsammans med övriga sektorer. I uppdraget ingår också att samverka på regional och nationell nivå.
- Folkhälsoarbetet ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.
- Folkhälsoarbetet utgör grunden för det sociala hållbarhetsarbetet i Lidköpings kommun.

Utöver detta har varje funktion inom social hållbarhet också varsitt basuppdrag samt särskilda uppdrag.

Social hållbarhets arbetsgrupp träffas tillsammans med sektorchef Sektor social välfärd två gånger i månaden.

Summeringen av år 2023 är att det varit ett bra år, med mycket uppdrag där man nått framgång. Att fortsätta utveckla samarbetet med de andra sektorerna och bolagen blir viktigt för kommande år. Social hållbarhets uppdrag spänner brett över sektorerna och det är spännande och utvecklande att göra insatser där flera delar av kommunen deltar.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 8

Information om kraftsamlingsområden inom folkhälsoarbetet

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsostrateg Anna Stadig Pilhagen informerar om samverkan social hållbarhet och folkhälsa – en sammanfattande beskrivning av arbetet med fyra kraftsamlingsområden under perioden 2017-2023.

Sedan 2017 samverkar delregional nämnd östra (tidigare Östra hälso- och sjukvårdsnämnden) och Skaraborgs kommunalförbund med syfte att driva och utveckla samverkan inom angelägna folkhälso- och sociala hållbarhetsområden i Skaraborg på delregional nivå.

Fyra prioriterade kraftsamlingsområden identifierades:

- Åldrande med livskvalitet
  Syfte: Skapa förutsättningar för åldrande med livskvalitet genom att förebygga ofrivillig ensamhet i alla åldrar.
  Arbetet har genomförts i workshops samt inspirations- och dialogdagar.
  Utbildningsmaterialet har tagits fram i samverkan med högskolan i Skövde.

- Fullföljda studier – utbildningskonceptet Trygghet & Studiero
  Syfte: Främja fullföljda studier genom ett aktivt arbete för att motverka kränkningar och mobbning. Barn och elever ska erbjudas en lek- och lärmiljö som kännetecknas av trygghet och lek-/studiero. Det är vuxnas ansvar att erbjuda denna miljö.
  Arbetet har genomförts med kommungemensamma möten (tio kommuner har deltagit).
  Resultatet från arbetet har kontinuerligt spridits till alla kommuner i form av konferenser, hemsida och webbinarier.

- Friska barn i Skaraborg – ohälsosam viktutveckling går att förebygga
  Syfte: Minska antalet barn och unga med övervikt och obesitas. Förebygga ohälsosam viktutveckling bland barn genom att skapa miljöer runt barnen som gör det enkelt att göra hälsosamma val.
  Arbetet har genomförts med lokala workshops, mobilt dialoglabb samt föreläsningar och medborgardialog.

- Psykisk hälsa – återhämtningsförmåga
  Syfte: Skapa förutsättningar för människor att hantera livets upp- och nedgångar samt utveckla sin förmåga till återhämtning. Föräldrarna är de viktigaste personerna i varje barns liv och påverkar förutsättningarna för barns hälsa.
  Arbetet har genomförts med samverkan med mödrahälsovård, central barnhälsovård, psykologenheten inom mödra-barnhälsovården och familjecentralerna i Skaraborg. Genom att stärka föräldrar skapas förutsättningar för trygga och lyhörda föräldrar och därigenom trygga, resilienta barn med bästa möjliga hälsa och utveckling. Skolor i Skaraborg har erbjudits att delta i en satsning med syfte att stärka ungas psykiska hälsa vilket också bidrar till fullföljda studier. I samarbete med Kunskapsnod Fullföljda studier Skaraborg, högskolan i Skövde, Vårdsamverkan barn och unga samt den ideella föreningen Arts & Hearts har skolor erbjudits att testa lärverktyget "Det syns inte" under 2024. Högskolan i Skövde ska följa och utvärdera arbetet. Intresset är stort, drygt 2 600 elever/ ungdomar i åldrarna 13-19 år kommer att delta i satsningen. Totalt är det tio skolor i Grästorp, Lidköping, Mariestad, Tibro, Tidaholm och Töreboda som ska medverka.

Under 2023 har ett nytt avtal och en gemensam målbild för folkhälsoarbetet i Skaraborg tagits fram. Det fortsatta arbetet med folkhälsa kommer ligga inom Skaraborgs kommunalförbund.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 9

Information om seniormässa 27 mars 2024

Folkhälsorådets beslut

Informationen anmäls till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Folkhälsostrateg Anna Stadig Pilhagen informerar om att kommunen 27 mars kommer att arrangera en seniordag med en seniormässa där föreningar kan få möjlighet att visa upp sina verksamheter. Om man vill vara utställare på mässan går det att anmäla sig via kommunens hemsida. Det är kostnadsfritt att besöka mässan och den kommer att hållas inomhus på De la gardiegymnasiet. Mingel, mässutställning och miniföreläsningar pågår hela dagen mellan kl 10-16.

Beslutsunderlag

-

Beslutet ska skickas till

-

§ 10

Diarienummer KS 2024/107

Folkhälsoarbetet i Lidköpings kommun, årsberättelse 2023

Folkhälsorådets beslut

Folkhälsorådet godkänner årsberättelse 2023 för folkhälsoarbetet i Lidköpings kommun.

Sammanfattning av ärendet

Enligt avtalet om lokalt folkhälsoarbete ska det varje år sammanställas en årsberättelse för respektive kommun i Skaraborg som beskriver en uppföljning av dess åtagande i folkhälsoavtalet, samt utvalda delar av det föregående årets planerade folkhälsoarbete.

Folkhälsoarbetet ska så som det står i avtalet, innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.

Årsberättelsen med dess insatser utgår från de utmaningar och prioriteringar som återfinns i hållbarhetsprogrammet, 2022–2030, områden Sammanhållet och robust, Sunda livsvillkor, Hållbar resursanvändning.

Exempel på genomförda insatser:

En vecka fri från våld. Under veckan uppmärksammades mäns våld mot kvinnor och vikten av våldsförebyggande arbete extra mycket.

Flerspråkig läxhjälp för nyanlända elever, en insats för att främja skolnärvaro och förbättra skolresultatet för elever.

Sociala kompassen, ett verktyg som bidrar till en fördjupad bild av de socioekonomiska och demografiska skillnader och likheter som finns i kommunen, ett hjälpmedel för att få en samsyn av kommande behov och insatser

Ekonomi

Folkhälsorådets totala budget 1 202 206 har förbrukats till olika insatser under året 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse folkhälsoarbetet i Lidköpings kommun, årsberättelse 2023

Folkhälsoarbetet i Lidköpings kommun, årsberättelse 2023

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen för kännedom

delregional.namnd.ostra@vgregion.se

titti.walterum@vgregion.se